

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

เรามีความปรองดอง สมานฉันท์

	เวลา ๕ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๘ ความเหมือนและความแตกต่าง ระหว่างบุคคล	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๙ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและ การพึ่งพาซึ่งกันและกัน	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๐ การแก้ปัญหาความขัดแย้งจาก การใช้สาธารณสมบัติ	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๑ การแก้ปัญหาความขัดแย้งจาก การรักษาสิ่งแวดล้อม	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๒ กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงการ	เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๘
ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรามีความปรองดอง สมานฉันท์	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๑ ชั่วโมง
--	---

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน

๒. ผลการเรียนรู้

๘. ขอมรับและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ในสังคมของเรามีคนอาศัยอยู่มากมาย แต่ละคนมีรูปร่างหน้าตา สภาพร่างกาย เชื้อชาติ การใช้ภาษา รวมทั้งความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน สังคมไทยก็เช่นกัน เพราะมีคนเชื้อชาติต่าง ๆ อาศัยอยู่ร่วมกันในพื้นที่เดียวกัน คนแต่ละเชื้อชาติใช้ภาษาที่แตกต่างกัน คน ๆ หนึ่งก็อาจจะพูดได้มากกว่า ๑ ภาษา มีทั้งคนที่มีสภาพร่างกายแข็งแรง อ่อนแอ และคนพิการ ดังนั้น ในการอยู่ร่วมกันในสังคม เราต้องรู้จักยอมรับความแตกต่าง และปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาค

๔. สาระการเรียนรู้

๑. ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้

๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสืบค้นข้อมูลและอภิปรายเกี่ยวกับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล
- การจัดทำโพสเตอร์เกี่ยวกับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล
- การสรุปความรู้เรื่อง ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล ๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความรู้เดิมที่เคยเรียนมาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ ในเรื่องความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล แล้วให้นักเรียนนั่งล้อมกันเป็นวงกลม และนำภาพคนเชื้อชาติต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในสังคมไทยมาให้ให้นักเรียนดู เช่น

- ภาพคนไทยเชื้อสายจีนในย่านเยาวราช
- ภาพคนไทยเชื้อสายมลายูในภาคใต้
- ภาพคนไทยเชื้อสายลาวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ครูให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า ภาพคนที่ได้เห็นไปมีความเหมือนและความแตกต่างกันอย่างไร โดยใช้พื้นฐานจากความรู้เดิมในการแสดงความคิดเห็น

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน ช่วยกันสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต แล้วนำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนและอภิปรายภายในกลุ่ม โดยให้จัดแบ่งหน้าที่กันเองภายในกลุ่ม

๖. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปเป็นชุดความรู้ของตนเองภายในกลุ่ม แล้วจัดทำเป็นโปสเตอร์นำไปติดไว้บนป้ายนิเทศในห้องเรียน

๗. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๘. ครูแนะนำให้นักเรียนต้องนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เมื่อต้องอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย นักเรียนต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง คือ

- ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง รังแก หรือทำร้ายคนที่มีความแตกต่างจากเรา
- ต้องมีความอดทนอดกลั้นที่จะไม่ดูหมิ่น ดูถูก ไม่แสดงความรังเกียจคนที่มีความแตกต่างจากเรา หรือมีความอ่อนด้อยกว่าเรา และมีความอดทนต่อคำพูดที่ทำให้เจ็บช้ำใจ ไม่ได้ตอบกลับด้วยความรุนแรง อันจะก่อให้เกิดผลเสียตามมา

๙. ครูให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้ พร้อมประเมินการทำงานของนักเรียนภายในกลุ่ม เพื่อใช้ปรับปรุงและพัฒนาตนเองในโอกาสต่อไป เป็นการบ้านส่งครูในชั่วโมงถัดไป

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนสังเกตลักษณะของประชากรในท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ แล้วให้ถ่ายภาพบุคคล หรือกลุ่มคน จำนวน ๓-๔ ภาพ นำมาคิดลงในกระดาษและเขียนเป็นเรียงความเพื่อบ่งบอกถึงความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคลของบุคคล หรือกลุ่มคนนั้น ๆ ส่งครู

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- สังคมไทยมีความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือไม่
- เราจะอยู่ร่วมกับคนที่มีความเชื่อแตกต่างจากเราอย่างไรจึงจะเกิดสันติสุข

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน เป็นบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพคนเชื้อชาติต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในสังคมไทย เช่น ภาพคนไทยเชื้อสายจีนในย่านเยาวราช ภาพคนไทยเชื้อสายมลายูในภาคใต้ ภาพคนไทยเชื้อสายลาวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๒. แบบบันทึกความรู้

๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕

การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรามีความปรองดอง สมานฉันท์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๘. ขอมรับและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน เราจะต้องไม่รังแกหรือทำร้ายกัน รวมถึงไม่ทำร้ายหรือรังแกสัตว์ด้วย เมื่อมีปัญหาต้องแก้ปัญหาด้วยการเจรจา ไม่ล้อเลียนกัน โดยเฉพาะคนพิการ ผู้ชายควรให้เกียรติผู้หญิง และแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น บริจาคสิ่งของให้ผู้ที่ขาดแคลน การให้ความช่วยเหลือคนพิการ

๔. สาระการเรียนรู้

๒. การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน
- การแสดงบทบาทสมมติถึงวิธีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน
- การทำใบงานเรื่อง วินัยในการปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกัน

และกัน

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การอยู่ ร่วมกันอย่างสันติและการ พึ่งพาซึ่งกันและกัน ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความรู้เดิมที่เคยเรียนมาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ ในเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม โดยครูเขียนคำตอบลงบนกระดาน

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้นำกลุ่ม ๑ คน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่มด้วยตนเอง

๖. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเนื้อหาเรื่อง การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. พร้อมทั้งสืบค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจาก

แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาช่วยกันทำความเข้าใจ สรุปความรู้ และจัดชุดความรู้ขึ้น แล้วเตรียมอุปกรณ์สำหรับการแสดงผลงาน เช่น โปสเตอร์

๓๗. ครูให้นักเรียนออกมานำเสนอผลงานด้วยการแสดงบทบาทสมมติถึงวิธีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน กลุ่มละ ๓-๕ นาที

๓๘. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๓๙. ครูสรุปวิธีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ตามที่นักเรียนได้แสดงบทบาทสมมติ ซึ่งได้แก่ ไม่รังแกหรือทำร้ายกัน ไม่ล้อเลียนกัน และแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากนั้นครูตั้งประเด็นคำถามว่า การปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกันนั้น นักเรียนจะต้องมีวินัยในการปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถามลงในใบงานที่ ๑ เรื่อง วินัยในการปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน แล้วครูให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้เป็นการบ้านส่งครูพร้อมกับใบงานในชั่วโมงถัดไป

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนสังเกตลักษณะทางสังคมในท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ว่า นักเรียนจะใช้วิธีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกันตามที่ได้ศึกษาไปแล้วมาใช้ประโยชน์ได้อย่างไรบ้าง เขียนเป็นเรียงความส่งครู

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- เมื่อพบคนพิการหรือคนที่มีร่างกายไม่สมประกอบกำลังเดินข้ามถนนเราควรทำอย่างไร
- เราสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ด้วยวิธีใด

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สาธารณสมบัติ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ใบงานที่ ๑ เรื่อง วินัยในการปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน
๒. แบบบันทึกความรู้
๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____
_____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน
_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๐
การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สาธารณสมบัติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรามีกฎการปกครอง สมานฉันท์	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๑ ชั่วโมง
--	---

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์
๔.๒ การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี

- จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้
๕. วิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่นและเสนอแนวทางการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
ในท้องถิ่นมีสาธารณสมบัติต่าง ๆ ที่คนในท้องถิ่นใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น สวนสาธารณะ ถนน สะพาน เสาไฟฟ้า เขื่อน ฝาย แต่ถ้าสาธารณสมบัติในท้องถิ่นมีไม่เพียงพอ อาจเกิดการแย่งกันใช้ หรือ ใช้ได้ไม่เท่าเทียมกัน ก็จะทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้นได้ เมื่อมีปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สาธารณสมบัติเกิดขึ้น เราจะต้องแก้ปัญหาโดยใช้หลักสันติวิธี

๔. สาระการเรียนรู้
๓. ความขัดแย้งในท้องถิ่นและวิธีการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี
๓.๑ การใช้สาธารณสมบัติ

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. ซื่อสัตย์สุจริต

๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน
๔. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การทำใบงานเรื่อง การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สาธารณสมบัติ
- การสรุปเกี่ยวกับการแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สาธารณสมบัติ

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สาธารณสมบัติ ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูนำบทความเรื่อง สวนสาธารณะ มาอ่านให้นักเรียนฟังในห้องเรียน แล้วซักถามนักเรียนให้นักเรียนช่วยกันตอบ เช่น

- สวนสาธารณะถือเป็นสาธารณสมบัติอย่างหนึ่งหรือไม่ เพราะอะไร
- สวนสาธารณะมีความสำคัญกับเราอย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้นำกลุ่ม ๑ คน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่มด้วยตนเอง

๖. ครูเล่ากรณีตัวอย่างความขัดแย้งจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. แล้วตั้งประเด็นคำถามให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตอบ เช่น

- สาธารณสมบัติที่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งจากเรื่องนี้คืออะไร
- ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีลักษณะเป็นอย่างไร
- เราจะวิธีแก้ปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยสันติวิธีอย่างไร

๗. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถาม โดยสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้จากแหล่ง การเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต นำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกัน วิเคราะห์ ประเมินค่า และ เขียนสรุปเพื่อตอบคำถามลงในใบงานที่ ๒ เรื่อง การแก้ปัญหาคความขัดแย้งจากการใช้สาธารณสมบัติ

๘. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอวิธีการแก้ปัญหาคโดยสันติวิธีหน้าชั้นเรียน จากนั้นครู ร่วมสรุปให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน แล้วแนะนำให้นักเรียนนำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาคเมื่อเกิด ปัญหาคขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน

๙. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอ ผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๑๐. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า การแก้ปัญหาคความขัดแย้งจากการใช้สาธารณสมบัติ คนใน ห้องถิ่นจะต้องปฏิบัติเป็นผู้มีวินัยในตนเองด้วย โดยเฉพาะการมีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน และการ ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง เช่น จากกรณีตัวอย่างที่ครูเล่าให้ฟัง คือ

– เราต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แอบทำลายของสาธารณะ หรือแก้ปัญหาคโดยช่วยเหลือ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงฝ่ายเดียว

– เราต้องมีความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นของทั้งสองฝ่าย ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ยึด หลักเหตุผลเป็นสำคัญ อดทนอดกลั้นต่อคำพูดคำว่าหรือคำพูดหยาบคาย ไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินปัญหาค อันจะก่อให้เกิดความรุนแรงตามมา

– เราต้องรู้จักยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง เช่น ยอมรับว่าการแสดงความไม่ พอใจของฝ่ายตนด้วยความพยายามทำลายฝ่ายจะยิ่งทำให้เกิดความขัดแย้งมากขึ้น

จากการปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองนี้ จะตรงกับค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ ข้อที่ ๒ คือ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม และข้อที่ ๑๑ คือ มีความเข้มแข็งในจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ เช่น ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ลำเอียง ครูให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ลงใน สมุดเป็นการบ้านส่งครูในชั่วโมงถัดไป จากนั้นครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการปฏิบัติงานของ กลุ่มตนเอง พร้อมเสนอแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาในการปฏิบัติงานครั้งต่อไป

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดจากการใช้สาธารณสมบัติใน ห้องถิ่น นำข้อมูลและภาพที่ได้มาเขียนเป็นเรียงความส่งครู

ขั้นประเมิน

๑๒. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและจากปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่ เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๓. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๕. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สารธรรมชาติในท้องถิ่นส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากอะไร
- วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สารธรรมชาติที่ดีที่สุดคืออะไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สารธรรมชาติ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๗. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๘. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการรักษาสัตว์เลี้ยง เป็นที่บ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. บทความเรื่อง สวนสาธารณะ
๒. ใบงานที่ ๒ เรื่อง การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สารธรรมชาติ
๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑.	ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____	
	แนวทางการพัฒนา _____	
๒.	ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____	
	แนวทางแก้ไข _____	
๓.	สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____	
	เหตุผล _____	
๔.	การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____	

	ลงชื่อ _____ ผู้สอน	
	_____/_____/_____	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๑
การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการรักษาสีแกวเด้อม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรามีความปรองดอง สมานฉันท์	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๑ ชั่วโมง
--	---

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์
๔.๒ การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี

- จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๕. วิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่นและเสนอแนวทางการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สิ่งแกวเด้อมต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ผู้คนในท้องถิ่นและภาครัฐบาลจะร่วมมือกันดูแลรักษา
สิ่งแกวเด้อมนั้น ๆ อยู่เสมอ แต่การรักษาสิ่งแกวเด้อมบางครั้งอาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ จำเป็นที่
จะต้องใช้หลักสันติวิธีมาใช้ในการแก้ปัญหา

๔. สาระการเรียนรู้

๓. ความขัดแย้งในท้องถิ่นและวิธีการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี
๓.๒ การรักษาสิ่งแกวเด้อม

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
๓. ความสามารถในการคิด
๔. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. ใฝ่เรียนรู้

๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

๔. มีจิตสาธารณะ

๓. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การทำใบงานเรื่อง การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการรักษาสีแกวดล้อม
- การสรุปเกี่ยวกับการแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการรักษาสีแกวดล้อม

๔. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การ แก้ปัญหาความขัดแย้งจาก การรักษาสีแกวดล้อม ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดลอมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูนำข่าวเกี่ยวกับสิ่งแวดลอมมาเล่าให้นักเรียนฟังในห้องเรียน แล้วซักถามนักเรียนให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้นำกลุ่ม ๑ คน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่มด้วยตนเอง

๖. ครูเล่ากรณีตัวอย่างความขัดแย้งจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. แล้วตั้งประเด็นคำถามให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตอบ เช่น

- ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากอะไร
- เราจะมีวิธีแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยสันติวิธีอย่างไร

๙. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถาม โดยสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต นำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกัน วิเคราะห์ ประเมินค่า และเขียนสรุปเพื่อตอบคำถามลงในใบงานที่ ๓ เรื่อง การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการรักษาสีแวดล้อม

๑๐. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอวิธีการแก้ปัญหาโดยสันติวิธีหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูร่วมสรุปให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน แล้วแนะนำให้นักเรียนนำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดปัญหาขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน

๑๑. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๑๒. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการรักษาสีแวดล้อม คนในท้องถิ่นจะต้องปฏิบัติเป็นผู้มีวินัยในตนเองด้วย โดยเฉพาะการมีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน และการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง เช่น จากกรณีตัวอย่างที่ครูเล่าให้ฟัง คือ

- เราต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แก้ปัญหาโดยช่วยเหลือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงฝ่ายเดียว
- เราต้องมีความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นของทั้งสองฝ่าย ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ยึดหลักเหตุผลเป็นสำคัญ อดทนอดกลั้นต่อคำพูดคำว่าหรือคำพูดหยาบคาย ไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินปัญหา อันจะก่อให้เกิดความรุนแรงตามมา
- เราต้องรู้จักยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง เช่น ยอมรับว่าเป็นเจ้าของขยะที่จะนำมากำจัดด้วยการเผา

จากการปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองนี้ จะตรงกับค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ ข้อที่ ๒ คือ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม และข้อที่ ๑๑ คือ มีความเข้มแข็งในจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ เช่น ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ลำเอียง ครูให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ลงในสมุดเป็นการบ้านส่งครูในชั่วโมงถัดไป จากนั้นครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่มตนเอง พร้อมเสนอแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาในการปฏิบัติงานครั้งต่อไป

ขั้นขยายความรู้

๑๓. ครูให้นักเรียนสืบค้นข่าวหรือบทความที่เกี่ยวกับความขัดแย้งจากการรักษาสีแวดล้อม อ่านสรุป และวิเคราะห์เสนอแนวทางการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี แล้วนำมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าชั้นเรียน

ขั้นประเมิน

๑๔. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและจากปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๕. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ากลุ่มมีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๖. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๗. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- การรักษาสิ่งแวดล้อมจะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้อย่างไร

– เราสามารถใช้การพูดคุยเจรจาในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งจากการรักษาสิ่งแวดล้อมได้หรือไม่ เพราะอะไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การแก้ปัญหาคความขัดแย้งจากการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๗. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติดปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ข่าวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
๒. ใบงานที่ ๓ เรื่อง การแก้ปัญหาคความขัดแย้งจากการรักษาสิ่งแวดล้อม
๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๒

กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงงาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรามีความปรองดอง สมานฉันท์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

๔.๒ การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๘. ยอมรับและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๙. วิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่นและเสนอแนวทางการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ในทุกสังคมจะมีความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่องต่าง ๆ เช่น เชื้อชาติ ภาษา เพศ ความสามารถ สภาพร่างกาย การอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างได้อย่างสันติ เราจะต้องรู้จักการยอมรับ ความแตกต่างเหล่านั้นและพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยการไม่รังแกหรือทำร้ายกัน ให้เกียรติกัน ไม่ล้อเลียนกัน แบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ท้องถิ่นเป็นสังคมหนึ่งที่มีความแตกต่างในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งมีสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากมาย ซึ่งเป็นสิ่งที่คนในท้องถิ่นนำมาใช้ประโยชน์ร่วมกัน แต่ถ้าสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ หรือแม้กระทั่งการดูแลรักษาสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น ก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ ซึ่งเราจำเป็นต้องแก้ปัญหาเหล่านั้นโดยใช้สันติวิธี เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมบูรณาการที่รวบรวมหลักการและความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้วมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม เช่น การศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน นักเรียนจะต้องมีความรู้เรื่อง การวางแผน ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสืบค้นข้อมูล

โครงงาน เป็นการกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติโครงงาน โดยเสนอแนะหัวข้อ แนวทางปฏิบัติ หรืออาจเลือกทำโครงงานอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นตัวอย่างสถานการณ์ กิจกรรม หรือคำถามเพื่อให้นักเรียนเห็นแนวทางในการนำเนื้อหาความรู้ในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

คำถามทบทวน เป็นคำถามแบบอัตนัยเพื่อทบทวนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๔. สาระการเรียนรู้

๑. ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล
๒. การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน
๓. ความขัดแย้งในท้องถิ่นและวิธีการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี
 - ๓.๑ การใช้สาธารณสมบัติ
 - ๓.๒ การรักษาสีงแวดล้อม
๔. กิจกรรมเสนอแนะ
๕. โครงการงาน
๖. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๗. คำถามทบทวน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
๓. ความสามารถในการคิด
๔. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๕. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน
๔. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

๑. ภาระงานรวบยอด
 - การออกแบบแบบสรุปสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมในหัวข้อ สันติวิธี
 - โครงการเรื่อง แนวทางแก้ปัญหความขัดแย้งในท้องถิ่นโดยสันติวิธี
 - การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประยุกต์ประจำวัน
 - การตอบคำถามทบทวน

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง เรามีความ ปรองดอง สมานฉันท์ ๒. ตรวจสอบงานกิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้
- ๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
- ๓. ครูอ่านพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับความปรองดอง สมานฉันท์ให้นักเรียนฟัง ดังนี้

“สามัคคี หรือการปรองดองกัน ไม่ได้หมายความว่า คนหนึ่งพูดอย่างหนึ่ง คนอื่นต้องพูดเหมือนกันหมด ลงท้ายชีวิตก็ไม่มีความหมาย ต้องมีความแตกต่าง แต่ต้องทำงานให้สอดคล้องกัน แม้จะขัดกันบ้าง ก็ต้องสอดคล้องกัน”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

ครูตั้งประเด็นคำถามว่า เราจะปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องความปรองดอง สมานฉันท์ได้อย่างไรบ้าง แล้วสุ่มนักเรียน ๓-๕ คน ให้ลุกขึ้นตอบคำถาม

- ๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมที่จะปฏิบัติ

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง การรักษาสิ่งแวดล้อม ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. จากนั้นให้นักเรียนทำกิจกรรมเสนอแนะ โดยครูเลือกกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่หรือท้องถิ่นอื่นจะจัดขึ้นมาเล่าให้นักเรียนฟัง ให้นักเรียนช่วยเลือกกิจกรรมที่นักเรียนต้องการไปเยี่ยมชมมากที่สุด (ในกรณีที่มี ๒ ตัวเลือกขึ้นไป) แล้วให้นักเรียนจัดเตรียมอุปกรณ์และเตรียมตัวสำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมให้พร้อม รวมทั้งร่วมกันออกแบบแบบสรุปสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมในหัวข้อ สันติวิธี

๖. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำโครงงานเรื่อง แนวทางแก้ปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่นโดยสันติวิธี หรืออาจเลือกทำโครงงานอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน และให้นักเรียนเสนอชื่อโครงงานให้พิจารณาก่อน

๘. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดไว้ในหัวข้อ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

– ถ้าเรารับรู้ว่ามี ถนนหนทางในท้องถิ่นของเราเป็นหลุมเป็นบ่อ และไม่มีคนในท้องถิ่นรับผิดชอบและให้ความสนใจ เราจะแก้ปัญหานี้ได้อย่างไร

จากนั้นครูแนะนำให้เพื่อนนักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เหมาะสม

๙. ครูมอบหมายให้นักเรียนตอบคำถามในหัวข้อ คำถามทบทวน เป็นการบ้าน

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนศึกษาแนวทางการใช้สารสนเทศสมัยใหม่หรือแนวทางการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต สรุปลงเป็นแผนที่ความคิด จัดทำเป็นโปสเตอร์ แล้วนำออกมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าชั้นเรียน

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหน่วยนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ในสังคมหนึ่ง ๆ อาจมีความเหมือนและความแตกต่างกันในเรื่องใดได้บ้าง
- เราจะต้องปฏิบัติตนต่อผู้ที่มีฐานะด้อยกว่าเราอย่างไรจึงจะอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ
- เราจะแก้ปัญหาคความขัดแย้งจากการรักษาสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีใดเหมาะสมมากที่สุด

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง เรามีความปรองดอง สมานฉันท์ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโน้ตสนักลงในสมุดพร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

